

หัวข้อวิจัย การประยุกต์พระราชดำริเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น
งานหัตถกรรมสาขาช่างหนังของจังหวัดเชียงใหม่
ชื่อผู้วิจัย ณัฐวัฒน์ โสมดี
ทุนอุดหนุนการวิจัย สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.)
ระยะเวลาการทำวิจัย 2553

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์การศึกษา คือ 1) ศึกษาบริบทและศักยภาพภูมิปัญญาท้องถิ่น
ด้านงานหัตถกรรมช่างหนังในจังหวัดเชียงใหม่ 2) วิเคราะห์ความสอดคล้องปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงกับภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมช่างหนังในจังหวัดเชียงใหม่และ 3) เพื่อสืบทอด
องค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขาช่างหนังของจังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเผยแพร่
ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากลโดยได้ทำการศึกษา
จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 17 กลุ่ม จาก 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอหางดง อำเภอสันทราย อำเภอสันกำแพง
และอำเภอเมือง

ผลจากการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มตัวอย่างทั้ง 17 กลุ่ม เป็นกลุ่มที่อาศัยอยู่ในอำเภอเมืองคิดเป็น
ร้อยละ 47 อำเภอสันกำแพงคิดเป็นร้อยละ 35 และอำเภอสันทรายคิดเป็นร้อยละ 18 วัดถุดิบและวัสดุ
อุปกรณ์ส่วนใหญ่มาจากในท้องถิ่นของจังหวัดเชียงใหม่คิดเป็นร้อยละ 94 ของวัดถุดิบที่จัดซื้อได้แก่
หนังแผ่น หนังรองเท้า โดยซื้อจากร้านเจมส์ ร้านเจริญศิลป์ การซื้อวัดถุดิบจากแหล่งผลิตภายนอก
ชุมชนคิดเป็นร้อยละ 29 วัดถุดิบที่จัดซื้อคือหนังเทียม ตั้งชื่อมาจากกรุงเทพฯ ส่วนวัดถุดิบที่รับมาจาก
ผู้ว่าจ้าง คิดเป็นร้อยละ 6 สำหรับการจ้างแรงงาน เป็นการจ้างแรงงานภายในครอบครัวคิดเป็นร้อยละ
59 แรงงานของผู้ประกอบการเองคิดเป็นร้อยละ 35 และการจ้างแรงงานสมาชิกภายในชุมชนคิดเป็น
ร้อยละ 12 ส่วนใหญ่ผู้ประกอบการเลือกใช้อำนาจเป็นสถานที่ปฏิบัติงานคิดเป็นร้อยละ 65 การใช้
สถานที่อื่น ๆ เช่น หน้าโรงพยาบาลเม็คคอร์มิก ตลาดธานีรินทร์ คิดเป็นร้อยละ 24 ส่วนการใช้
สถานที่ปฏิบัติงานที่ร้านของผู้ประกอบการและการเช่าสถานที่ในการผลิตและการจำหน่าย
ผลิตภัณฑ์ คิดเป็นร้อยละ 6 เท่ากัน ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์มีการออกแบบตามที่ผู้ว่าจ้าง
ออกแบบให้คิดเป็นร้อยละ 53 การออกแบบเองทั้งหมดคิดเป็นร้อยละ 35 และการออกแบบโดยได้
รับคำแนะนำจากผู้ว่าจ้าง คิดเป็นร้อยละ 24 กลุ่มตัวอย่างมีการประชาสัมพันธ์สินค้าผ่านทาง
งานแสดงสินค้า การประชาสัมพันธ์ผ่านทางการใช้สื่อออนไลน์และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางด้าน

อื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 18 การประชาสัมพันธ์ทางสื่อสิ่งพิมพ์ และการประชาสัมพันธ์ผ่านทางตลาดนัดหรือถนนคนเดิน คิดเป็นร้อยละ 6 เท่ากัน ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายที่เป็นร้านค้าของผู้ประกอบการคิดเป็นร้อยละ 88 การใช้ตัวแทนจำหน่าย และการจัดจำหน่ายโดยวิธีอื่น ๆ คิดเป็นร้อยละ 12 ส่วนการกำหนดราคานั้น ผู้ประกอบการเป็นผู้กำหนดราคาเอง โดยพิจารณาจากต้นทุน ราคาสินค้าและการกำหนดราคาจากปัจจัยอื่น คิดเป็นร้อยละ 65 คุณภาพสินค้า คิดเป็นร้อยละ 35 ราคายาของกลุ่มแข่งขัน คิดเป็นร้อยละ 12 คุณภาพผู้ซื้อผู้ขาย และกำลังซื้อของลูกค้า คิดเป็นร้อยละ 6 สำหรับการวิเคราะห์ตามหลักเกณฑ์ SWOT Analysis ในการบริหารจัดการธุรกิจ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้รับการถ่ายทอดความรู้ด้านการทำเครื่องหนังมาจากคนรู้จัก หรือลองผิดลองถูกด้วยตนเอง ผลิตภัณฑ์มีรูปแบบที่หลากหลาย ราคาส่งผลิตภัณฑ์มีความเหมาะสมกับราคากลุ่มแข่งขันและท้องตลาด มีช่องทางในการจำหน่ายที่แน่นอนคือ ผ่านทางร้านค้าของผู้ประกอบการ ตัวแทนจำหน่าย พนักงานขาย เป็นต้น ปัญหาสำคัญที่พบคือ ผู้ประกอบการบางรายยังขาดความรู้และความเข้าใจในเรื่องของการมีตราสินค้าและบรรจุภัณฑ์เป็นของตนเอง ไม่มีกระบวนการส่งเสริมการตลาดและการประชาสัมพันธ์ทางด้านการผลิตภัณฑ์ สำหรับโอกาสในการทำธุรกิจนั้น รัฐบาลได้มีนโยบายให้ความช่วยเหลือแก่ผู้ประกอบการธุรกิจขนาดกลางธุรกิจขนาดย่อมอย่างจริงจัง และมีหน่วยงานของทางภาครัฐและเอกชนที่เข้ามาทำหน้าที่ให้คำแนะนำและคำปรึกษาทางด้านการทำธุรกิจ ตลอดจนอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจหัตถกรรมสาขาเครื่องหนัง ส่วนใหญ่จะเป็นปัญหาทางด้านเศรษฐกิจ การเมือง การมีคู่แข่งทางด้านการค้าเป็นจำนวนมาก จุดอ่อนตัวของผู้บริโภค และคู่แข่งสามารถลอกเลียนแบบผลิตภัณฑ์ได้ง่าย เป็นต้น

(2) การวิเคราะห์ความสอดคล้องของปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงกับการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมช่างหนังในกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดมีการนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้กับการดำเนินธุรกิจได้อย่างเหมาะสมผล บนแนวทางความพอเพียง ความมีเหตุผลอย่างมีภูมิคุ้มกัน อีกทั้งสามารถสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมช่างหนังเพื่อให้คงอยู่กับรุ่นลูกรุ่นหลานสืบต่อไป

(3) สำหรับการสืบทอดองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านงานหัตถกรรมสาขาช่างหนังของจังหวัดเชียงใหม่เป็นการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ในระดับท้องถิ่น ระดับชุมชน ระดับประเทศสู่สากล มีการเผยแพร่ด้วยการจัดนิทรรศการ เพื่อเผยแพร่ความรู้ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นแก่ผู้ที่มีความสนใจงานหัตถกรรมสาขาช่างหนังโดยเชิญสละ หรือพ่อครูแม่ครูภูมิปัญญาท้องถิ่น มาสาธิต และให้ความรู้และส่งเสริมการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ท้องถิ่นนอกจากนี้ได้มีการส่งเสริมให้สละหรือผู้ประกอบการเข้าร่วมกิจกรรมอบรมสัมมนาจากการจัดโดยคณะผู้วิจัย หรือประสานกลุ่มตัวอย่างให้เข้าร่วมอบรมสัมมนากับหน่วยงานภาครัฐและเอกชนจัดขึ้น ซึ่งสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้รับมา

ปรับใช้กับธุรกิจของตนเองได้เป็นอย่างดีตลอดจนมีการประสานกับศูนย์ส่งเสริมการส่งออกภาคเหนือ หอการค้าจังหวัดเชียงใหม่และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ด้านการส่งออกเพื่อการจำหน่ายสินค้าไปยังต่างประเทศ โดยให้ผู้ประกอบการทั้งสองฝ่ายเจรจาด้านการค้าโดยตรง อีกทั้งมีการจัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ ได้แก่ ป้ายไวนิล สื่อโทรทัศน์ สื่ออิเล็กทรอนิกส์ สื่อสิ่งพิมพ์ ฯลฯ เพื่อเป็นฐานข้อมูลองค์ความรู้ให้กับผู้ที่สนใจในระดับท้องถิ่น และระดับประเทศได้ทำการศึกษาในครั้งต่อไป

Research Title Applied an Edict of a King in Sufficiency Economy to Inherit the Local Knowledge in the Field of Handicrafts in Chiang Mai Province, the Department of Leather

Researcher Nattawat Somdee

Research Fund National Research Council of Thailand (NRCT)

Period of Research 2010

Abstract

This qualitative research aims to study 1) the context and the local wisdom potential the Department of Leather in Chiang Mai province 2) to analyze the accordance between the sufficient economy philosophy and the local wisdom inheritance the Department of Leather of Chiang Mai province 3) to inherit the local wisdom of Leather work Chiang Mai province and to propagate it at the local level to the international level. The qualitative and the participatory action research were done in four districts: Sankhumpaeng, Sansai, Muang, Hang Dong district.

The findings are that the 17 sample groups are mostly in Mung Chiangmai District (47%), Sankhumpaeng district (35%), Sansai district (18%). More used materials and tools are from locality of Chiang Mai province (94%); e.g. Leather from James and Jarenslip Shop, from external manufacturing sources (29%); e.g. PVC PU and etc from bangkok. Employment is a labor within a family (59%), and process by owner (35%), and community members (12%). The production places are at home (in the family) (65%) and the other place (24%) such as daily market, a place in hospital and etc., at rent store (6%). The designs are up to the craft-men and producers (35%). Some are produced by the customers' suggestions or made to order (53%) and inspired by the other (24%). For the public relation, the entrepreneurs made it themselves at exhibition or the e-commerce and etc., (18%). The propaganda was done through printing materials and the on-line document or Sunday market (6%). Regarding to the product's distribution channel, the entrepreneurs made it themselves at their own shops (whole sales and retail sales) (88%), and the other way; e.g. agency, e-commerce and etc. (12%). Entrepreneurs are persons who fix the price

by considering from the principal of the product price, size and timing and etc., (65%), the product quality (35%), the competitors' prices. (12%), and balance of buyers and sellers (6%).

The SWOT analysis on the Department of Leather in Chiang Mai province it is found that entrepreneurs have feature in operating their business that they have been inherited knowledge from their previous generations or their ancestors and have obvious distribution channel that through the entrepreneurs' stores and official dealers. Their products are variety and a good quality of materials raw. For the problems found during the process, some entrepreneurs still lack of knowledge and understanding in creating their product symbol and packaging, lacking of support in sales and marketing. For the opportunity of running business, the governmental organizations provide support, cooperation, knowledge and advice to entrepreneurs that is directly beneficial to sample groups. However, the obstacles where the entrepreneurs are facing currently are economic issue, political issue, copyright, and there are lots of competitors in the same market.

According to the analysis of the consistency in Self-Sufficiency Economy Philosophy and local wisdom inheritance on the Department of Leather, all entrepreneurs have applied Self - Sufficiency Economy Philosophy to their business operation with current situation by applying attitudes of running sufficient and stable business as principle in running their business, so that the entrepreneurs will be able to carry on their business with sustainability.

However, regarding to the inheritance of local wisdom on Leather work in Chiang Mai province, it is done in local level, community level, national level to international level by arranging exhibition in order to broadcast local wisdom knowledge by inviting local craftsmen or teachers who teach local wisdom to demonstrate and provide knowledge of Leather work which is to inherit the knowledge of handicraft within the locality to prevent from vanishing and to make it exists. Moreover, there is a sales promotion in order to increase the income from product distribution, and it promotes entrepreneurs to join the activities of seminars and lectures which are activities organized by researcher group or governmental and private sectors. Entrepreneurs are able to apply those acquired knowledge for their business. Also, the researcher has published the public relation media within Chiang Mai province as Leather work database in Chiang Mai province. And organizes an exhibition in order to broadcast local wisdom knowledge and public relation media are vinyl posters, television media, electronic media, printed matters, etc. to publicize and broadcast Leather work,